

Ühistuleht

Nr. 12 aprill 2013 (järgmine number ilmub juulis 2013)

Ootame vihjeid ja ettepanekuid: info@yhistupank.ee, vaata: www.yhistupank.ee

Kelle käes on Eesti saatus?

Peavoolumeediaks kutsutavad raadiod, ajalehed, internet ja telepilt toovad ikka tihemini meie ette vägevate tiitlitega majandus- ja poliitikategelaste nutulaule sellest, et Eesti inimeste suurenev töötuks jäämine on paratamatu, et kodumaiste väikeettevõtete asendumine suurte võõramaiste monopolidega on globaliseerumisega kaasas käiv paratamatus ning et eestlaste lahkumine kodumaalt on loomulik.

Et juba Confucius ütles, et tarkus algab asjade nimetamisest õige nimega, siis tunnistagem ausalt: Eesti Vabariigi puhul on täna tegemist kärbuva majanduse ning hääbuva riigiga, darwinistlik areng on otsa saamas ning vaglad valmistuvad pidusöögiks. Rõve küll, aga kahjuks on see juba teostumas.

Vabaturgu ettekäändeks tuues kiirendatakse ja suurendatakse päevast päeva ärimonopolide hinnakujunduse ja globaalsete pankade intressipoliitika abil halastamatut rahvalüpsi, millele riigi valitsev klass, nn. poliitiline eliit ja nende manulised, aitab kaasa maksukoormuse tõstmisega. Eesti rahvas on surivoodil ja meist pressitakse riigi majanduskasvu nimel välja veel viimaseid elumahlasid. Kas anda alla või lahendada olukord loominguiliselt?

Inimühiskonna väikseim ajalooline kooslus on perekond. Inimõiguste ülddeklaratsiooni artikli 16 järgi on "perekond ühiskonna loomulik ja fundamentaalne rühmaühik ning tal on õigus ühiskonna ja riigi kaitsele". Vanaisa Aristoteles defineeris ühiskonda kui korrapäraselt ja loomulikku perekondade koondist, kes seatud korra ja koostöö alusel taotleb ühiseid eesmärgi ja hüvesid.

Ühistegevus on selle definitsiooni kohaselt tihedas seoses ühiskonna mõistega, sest ühistegevus on vahend, mille abil „seatud korra ja koostöö alusel ühiseid eesmärgi ja hüvesid“ saavutada.

Kuidas aga saavutada korrastatud ning elujõulist ühiskonda läbi pidevalt toimuva kahtlase väärtusega konkurentsi, jääb eestlaslikule kainelt kaalutlevale talupojamõistusele arusaamatuks.

Tuletagem meelde, enamik meie tänase iseseisvuse algusaastate nii populaarsed olnud väikeseid maa- ja linnaosapoodisid on oma ukseid tänaseks kinni pannud ja nende asemel laiutavad nüüd suured välismaised kaubaketid, mis pakuvad meile müügiks valdavalt välismaiseid toiduaineid ja muud

pudi-padi. Känguvad ka kodumaised lillekasvataja-kaupmehed, rõivatootajad-rätsepad, apteegid, pagaritöökojad-leivatööstused, väikesed ärid, väiketalud ning väiketootmised kõigil tegevusaladel.

Meeldib või mitte, aga vastutus selle eest kanname eelkõige meie kui tarbijad, kaugemas plaanis meie kui hääletajad, kes me andsime oma poolthääled parteide valitud kandidaatidele ning neist moodustatud oma „põhimõtete“ järele andnud koalitsioonidele. Sellega me oleme toetanud ja toetame ka praegu, kes rohkem, kes vähem, kahjuks iga päev sellist, oma kaaslast nõrgestavat, kuid võõraid see-eest vägagi soosivat, majanduspoliitikat. Me sööme üksteist konkureerimisega turult välja, et võitja pärast seda saaks end välismaisele hiigelmonopolile müüa. Ja seda nii majanduslikus kui poliitilises tähenduses.

Terve inimpõlve kestnud uue omariikluse taustal peaks juba olema selge, et üksnes valimishääletamasa „käimine“ meid ei aita. Nii nagu meid ei aita lihtsalt tööl „käimine“. Midagi tuleb ka ära teha ja parem kui ikka ühisel eestlaslikul nõul-jõul. Tegelikult on see ju illusioon, et hääletades „arusa valijana“ Eestis kord 3-4 aasta tagant parimana tundunud poliitloosungi poolt, saab Euroopa- ja eurooplasteülese Euroliidu ametliku majanduspoliitika tingimustes oma igapäevast majanduskeskkonda inimsõbralikumaks muuta.

Demokraatia olevat rahva võim. Ja see rahva võim, kui ta tõesti olemas on, peaks sellisel juhul olema rahva kui terviku (mitte rahva esindajate või globaalsete pankade) käes ja rahva iga liikme otsustada iga päev, mitte vaid ühel päeval 3-4 aasta järel. Kus sünnib viga?

Viga sünnib Kaval-Antsu (poliitikud) ja Vanapagana (rahvas) omavahelisest suhtlusest. Kusjuures, pange nüüd tähele, Kaval-Ants on Vanapagana tont-teab-kelle koolitatud hoolimatu võsuke. Oleks paganapapa võsukese kasvatamisega õigel ajal rohkem vaeva näinud ja ennastki kõvasti rohkem harinud, poleks ka peres pahandusi. Siinkohal ei saa hoiduda kiusatusest soovitada kõigil lugeda klassik Tammsaare „Põrgupõhja uut

Vanapaganat“ ja mitte usulisest vaid just majanduslikust küljest lähtudes; algajaile sobib ka „Totu Kuul“.

Iga inimese käes on rohkemal või vähemal määral valimissedeleid, mis annavad võimu – need on rahatähed, mille eest hoiame endal hinge sees, ostame asju või laseme kellelgi midagi ära teha. Selle kaudu me kujundamegi vastavalt oma võimetele meelepärase majanduspoliitika ja -keskkonna.

Kui meie rahva ideaal on tõesti võõraste rahaline õitseng meie töö ja vaeva arvel, siis olgu nii. Kui aga soovime, et meie endi elu õitseks, siis tuleb ka ise vastavalt käituda!

Enne Teist maailmasõda ajasid meie esivanemad oma asju õigesti. Üle terve Eesti oli organiseeritud ulatuslik ühistute võrgustik: 52% meie pangandusest, 33% kindlustusest ning 98% või- ja munaekspordist kuulus läbi ühistute rahvale. Lisaks eelnimetatutele tegutsesid veel masina-, kartuli-, seemne- ja lihaühistud, rääkimata elamuühistutest ja ETK alla koondunud tarbijateühistutest, millele kuulusid paljud kodumaa kerge- ja raske- tööstusettevõtted. See tagas, et meie ise olime Eestimaa omanikud. Täpselt nii, nagu soomlased täna. Meie ülelahe vennasrahvas oskas oma asju korraldada selliselt, et soomlase tööga loodud väärtused jäävad soomlasele ning kapital, mida soomlased oma kodumaal valitsevad, voolab Soome sisse ning soomlased ei kulge kerjakottide kahinal üle maailma laiali. Miks siis just eestlastele peavad „kõik teed lahti“ olema? Tuleks õige kokku siinsamas kodumaal? Hakatuseks tehke või ekskursioon von Glehni linna Nõmmele või heade mõtete linna Tartusse.

Nõmme südames Pärnu mnt 326 tegutseb Tartu Hoiu-laenuühistu Tallinna kontor. Ühistu Tartu kontor asub Tartu südames aadressil Raekoja plats 20. Tartu Hoiu-laenuühistu on kaasaegne ühistuline finantseerimisasutus, mille tegevus on suunatud oma liikmetele finantsteenuste pakkumisele. Ühistu võtab liikmetelt hoiuseid, annab laenu, liisingut, faktooringut, väljastab garantiikirju ning korraldab

Järjest rohkemates ettevõtetes saab lisaks eurodele maksta ka meie oma Eesti veksliga.

liikmete varade kindlustamise.

Ühistu liikmeks võib saada igaüks, kel elukoht Eestis. Liikmeks võivad astuda kõik Eesti juriidilised ja füüsilised isikud. Liikmed on ühtlasi ühistu osanikud, kellel sõltumata osa suurusest, on igal üks hää ja ei tolligi rohkem. Erasikul piisab ühistu kaasomanikuks saamisest 35 ning ettevõtjal 50 eurosest sissemaksust, mis kujutab endast ühistu liikme vara ja annab liikmele õiguse osaleda ühistu juhtimises ning saada osa ühistu pakutavatest teenustest. Tartu Hoiu-laenuühistuga liitumiseks ei pea olema tingimata hoiustaja või laenaja, piisab soovist osaleda ühistegevuses.

Ühistu on liikmete oma. Kui pankade ja teiste kommertsettevõtete omanikeks on kitsas omanikering, kelle vahel jaotatakse kasum, siis ühistu omanikering piirneb liikmelisusega ja see tähendab, et kasum jaotatakse liikmete kui omanike vahel.

Nagu rahaasutused ikka, on ka ühistu vahendaja. Ühistu vahendab raha, mida ühtedel on parasjagu üle nende, kellel seda oma mõistlike ettevõtmiste jaoks on hetkel puudu, ent kõik jääb ühistu piiresse. Nii võtab ühistu Eesti inimestelt ja ettevõtetelt hoiuseid ning annab laene Eesti inimestele ja ettevõtetele, hoides seejuures laenuintressid madalad ja hoiuseintressid kõrged. Sedasi ringleb raha eesti rahva enda

hüvanguks, soodustades iga liikme tegevust.

Tartu Hoiu-laenuühistu jaoks on oluline, et tema liikmetel oleks hea. Seepärast lõi ühistu ühistusisese arveldusvahendi „Eesti veksel“, mis toimib kogukonnarahana ja võimaldab näiteks eraisikust liikmel saada ettevõtjast liikme käest soodsama hinnaga toodet või teenust ning ka ettevõtjatel märkida vääringuliselt omavahelist suhet.

Me ei saa muuta minevikku, kuid me saame anda minevikule ausa hinnangu, nimetades asju õigete nimedega. Täna sel päeval tegelegem julgelt meie oma elu parandamisega ja oma laste lapsepõlve õnnelikumaks muutmiseks. Me saame aidata ennast ja enda läbi ka teisi. Sellest alaku meie tarkus, mille läbi saame valida endale õige tegutsemismooduse.

Hoidkem ühte ja tegutsegem vastavalt oma ühishuvidele. Tundkem ja loogem ühtekuuluvust oma perekonnaga, ja oma laiendatud perekonnaga – kogu eesti rahvaga. Ühinegem ühistusse! See käitumisjuhise on jõukohane igaühele meist, üksinda tuleb astuda vaid see kõige esimene samm ühistegevuse suunas ning edasi astume juba kõik üheskoos iseenda ning oma kodumaa saatusse peremeestena. Meie käes ongi kogu Eesti saatus!

Andro Roos
Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse esimees

Ka Tartus on vekslite eest võimalik takso tellida! Ülevaade Elektritakso tegevusest anname järgmises Ühistulehes.

Ühistu oma kindlustusmaakler – kindel kindlustaja!

Tartu Hoiu-laenuühistus on tähtsal kohal liikmete varade kindlustamine. Selleks kutsus ühistu ellu osahinguga Lõuna Kindlustusmaakler. Lõuna Kindlustusmaakleri OÜ abil saab kasutada Eestis tegutsevate kindlustusseltside teenuseid. Vahendame liiklus-, kasko-, kodu-, õnnetusjuhtumi-

ettevõtte vara, reisi-, vastutus-kindlustust jpt. Võrdleme kindlustusseltside hindu ja tingimusi. Olenevalt kindlustusliigist võib kindlustusseltside hinnaerinevuseks kujuneda 25% – asjatundjate värk!

Lõuna Kindlustusmaakleri töö on suhelda kindlustusseltsidega. Me tunneme kindlustusseltside tin-

gimusi, eeliseid ja oskame leida teile just sobivaimad tingimused, mille peale huupi otsides ei tule. Aitame teid nii kindlustusteenuse ostmisel kui ka kahju korral.

Ühistu liikmel, kes tahab kindlustada oma vara, on mõistlik kasutada Lõuna Kindlustusmaaklerit. Kui paneme oma kindlustusrahad

liikuma läbi meie ühises omanduses oleva ettevõtte, jätame osa kindlustusseltside kasumitest ühistusse.

Iga sent väliskapitalile on Eesti jaoks jäädavalt kadunud ja nõrgestab meid. Et muuta ühistu kui liikmete tervik tugevaks, tuleb jätta raha ringlema ühistusse – see on meie edu pant!

Märt Riiner
Lõuna Kindlustusmaakler OÜ
juhatuse esimees

Makse maksab maksta?

Pealkirjaks oleva sotsiaalreklamoosungi (tõsi, ilma küsimärgita) ja sellega seotud kampaania maksis omal ajal kinni maksuamet. Sotsiaalreklamoos ei täitnud arvatavasti täiel määral oma eesmärki, sest selle aasta 5. veebruaril võis uudisteportaali Delfi majandusleheküljelt lugeda järgmist: „Maksu- ja Tolliamet kavatses sel aastal tõsisemalt ette võtta krooniliselt ametile võlgu olevad äriühingud, kellest osasid võib ees oodata pankrot: „Oma **võlaportfelli** (süü ja edaspidi minu rõhutus – R.S) analüüsid oleme näinud, et on üle 150 äriühingu, kes tegutsevad süsteemselt, kuid **kes ei täida oma kohustusi**. Sel aastal **kavatseb riik end nende äriühingute suhtes rohkem kehtestada** ja hakkame esitama pankrotiaavaldusi,” sõnas maksu- ja tolliameti peadirektori asetäitja Egon Veermäe.”

Allakirjutanus, riigi- ja haldusõiguslases, kes mõneti orienteerub majanduses ning kellele eraõigus ega lihtne loogikagi võõras pole, tekitasid küsimusi kõik ülalrõhutatud kohad:

1) Mis võlaportfelligi maksuamet räägib ja millisel õiguslikul alusel see portfelli on tekkinud?

2) Mille alusel on äriühingutel tekkinud kohustus maksta korrektselt seadusega kehtestatud makse, sh intresse (sic!)?

3) Millele tugineb juriidiliste isikutele suunatud ähvardus, et riik kui kodanike ühendus (mitte bürokraatiaaparaat – autori märkus) kavatses end senisest rohkem kehtestama hakata?

Eks püüan siis endaga aru pidada ja neile vastata just sellises järjekorras nagu loogiline tundub.

Juriidilise isiku võimalikust võlast riigi kui kodanike ühenduse ees

Riik kui ühiskondlik kokkulepe, mille kohaselt selle loonud inimrühma liikmed otsustavad delegeerida mõnede nende ees seisvate ülesannete täitmise ühiskoolitusele, et seeläbi neid ülesandeid ühises kasus paremini täita, toetub tänase Eesti Vabariigi puhul 1992. a rahvahääletusel vastu võetud põhiseadusele. Oma olemuselt ei erine riik ei seltsingust ega äriühingust. Kui loovutatakse vabatahtlikult mingi osa oma isiklikest kohustustest, et neid hakataks kandma ühiselt, siis nähakse nende ühiseks kohustuste täitmiseks ette ka vahendid, st loobutakse ka mõnedest õigustest ning antakse õigus kasutada

mingit osa igale organisatsiooni liikmele kuuluvast varast ühiste ülesannete täitmiseks. See printsiip ongi maksude kogumise aluseks. Kodanike oma riigi ülalpidamiseks otsustasid kodanikud maksude ühise kogumise siis, kui nad 1992. aastal põhiseaduse poolt hääletasid (põhiseaduse 8. peatükk „Rahandus ja riigieelarve“). Kas selle otsustasid ka juriidilised isikud? Ei, sest nemad hääletamisel ei osalenud. Kust võtsid aga kodanikud õiguse panna riigi kui nende endi ühistegeliku moodustise ülalpidamise kohustuse ka juriidilistele isikutele? Mina seda ei tea ja põhiseadus sellest vaikib.

Kui minna sisulisemaks, siis riigi kui ühise koosluse toimimiseks oleme kodanikena kohustatud maksma meie kõik ning on täiesti põhjendatud, et maksukohustus pannakse ka kõigile neile inimestele, kes ei ole küll kodanikud, kuid tahavad kodanike loodud riigis tunda end (kasvõi ajutiselt) kodanikega samaväärsetena. Sellisteks inimesteks on kõik riigis viibivad inimesed, nii turistid kui (il)legaalsed sisserännanud. Põhjendus maksude osas kodanikega samastamiseks seisneb selles, et neil on olnud valik: kas olla kasvõi korraks koos selle ühiskondliku leppe sõlmijate, ehk riigi kodanikega, või neist eemal – keegi pole neid sundinud.

Minu loogika „ütleb üles“ kohas, kus asi jõuab juriidiliste isikuteni – kodanikud, kes kodanikena maksavad nagunii makse nagu teisedki, peavad lisaks maksma makse selle eest, et nad on loonud sellesama kodanike koosluse veelgi parema toimimise huvides juriidilisi isikuid, et anda näiteks elatist kaaskodanikele, nagu teevad seda äriühingud või seltskondlikku ühistegevust, nagu teevad seda mittetulundusühingud. Ehk siis osad kodanikud ei maksa makse mitte ainult ühe korra, vaid täpselt nii mitu korda, kui nad on suutnud luua juriidilisi isikuid. Ja kui siis tekib mingeid tõrkeid, nimetatakse neid isikuteks, kes ei täida oma kohustusi (kuigi kohustuse tekkimise algset alust nagu polegi) või võlgnikeks, kelle pinnal hinnatakse oma võlaportfelli suurus.

Lisaks juriidiliste isikute repressioonile saame siis ju rääkida ka kodanike ebavõrdsest kohtlemisest, sest miks peaks näiteks viie äriühingu omanik ja mitme MTÜ liige, tööandjast kodanik Aadu panustama ühisesse ettevõtmisse (riiki) kordi ja kordi rohkem kui üksik perekonnata töövõtjast kodanik

Peedu. Rääkimata siis ammugi illegaal Zeedust, kes „tiksub“ riigis kodanike kulul niisama...

Juriidiline isik põhiseaduse sättes ja mõttes

Põhiseaduse § 9 lõikes 2 on kirjas: „Põhiseaduses loetletud õigused, vabadused ja kohustused laienevad juriidilistele isikutele niivõrd, kui see on kooskõlas **juriidiliste isikute üldiste eesmärkide** ja selliste õiguste, vabaduste ja kohustuste olemusega.“ Äritegevusele suunatud juriidilise isiku üldine eesmärk on teatavasti kasumi teenimine – seda jutlustavad kapitalismi apoloogid sõõgi alla ja sõõgi peale. Järelikult sellest lähtumegi, sest see on meie tänane riigikorraldus ja võimalikest alternatiividest ei saaks tänase riigi organid nagunii aru. Mittetulundusühingu kui juriidilise isiku eesmärk on lihtsalt egoistlik kasu, sest keegi ei ehita kasvõi külakäike naaberküla kodanikele – ikka enda omadele. Selles mõttes ei erine viimane näide üldisest loogikast, sest keegi juriidilistest isikutest ei ole suunatud laiema hüve kasvule (kui just riik ise vahele ei asu, aga seda siis ka õiguslikult korrektsetel alustel).

Mitte väheoluline kõrvalpõige: on siiski üks huvitav näide juriidilisest isikust, kes on näidanud üles altruismi. Lihtne küsimus: millisest juriidilisest isikust käib jutt? Vastus: see on riik. TsÜS § 25 lõikes 2 on öeldud: „Avalik-õiguslik juriidiline isik on riik, kohaliku omavalitsuse üksus ja muu juriidiline isik, mis on loodud avalikes huvides ja selle juriidilise isiku kohta käiva seaduse alusel.“

Lihtne loogika ja teadmine ütleb, et juriidilised isikud suhtlevad teineteisega reeglina lepingute alusel. Kui riik on juriidiline isik ja näiteks minule kuuluv aktsiaselts on juriidiline isik (tuletan meelde – see ei ole sõlminud ühiskondlikku lepingut nimega põhiseadus), siis miks ei sõlmi me omavahel vastastikku kasulikke lepinguid, et riigi kui juriidilise isiku osutatavate teenuste eest maksaksin mina juriidilise isikuna makse või vastupidi? Selle asemel öeldakse mulle, et minu aktsiaseltsil on kohustused riigi ees, vastasel korral kuulun ma „võlaportfelli“. Aga riik kui juriidiline isik ise – millised on tema kohustused ja võimalik koht **minu** „võlaportfelligi“, kui ma nende kohustuste täitmist oma aktsiaseltsi suhtes ei näe? Ma eeldan, et ükski

mõistuse juures olev juriidilise isiku tegevjuht ei „sõlmi“ lepingut riigiga vaid selleks, et maksu maksta ning saada vastu maksude sissenõudmise teenust... Kas vänglas istuv inimene on valmis maksta talle kinnipidamisteenuse osutamise eest, mida eriti ülbitsevalt veel „vabaduse valvamiseks“ nimetatakse?

Minu selge arusaamine on (tõsi, see põhineb suuresti ka loomuõiguse tundmisel ja loogikal, sest nähtava fakti konstaterimiseks oleks see liialt triviaalne), et maksuvõla sissenõudmine juriidilise isiku käest ei tugine täna paraku lepingule kui peamisele võlasuhte ja isikliku kasu regulaatorile: juriidilised isikud ei ole sõlminud maksuametiga ühtegi vastastikku kasutoovat lepingut, mille alusel maksuamet riigiasutusena oleks volitatud nõudma maksu tasumist ja pakkuma midagi tulutoovat ka vastu.

Ja nüüd vaatame veel, mis see juriidiline isik siis vabariigi helgemate peade arvates on (aluseks EVPõhiseaduse ekspertiisikomisjoni lõpparuanne): „Juriidiline isik on õiguste ja kohustuste konstruktsioon, mis on loodud selleks, et **kergendada inimeste elu**. Sellest lähtuvalt on juriidiliste isikute üldiseks eesmärgiks tagada füüsilistele isikutele **rohkem vabadust**, kui neil oleks ilma juriidiliste isikuteta maailmas. --- Kui aga juriidiliste isikute üldiseks eesmärgiks on tagada füüsiliste isikute vabadust, siis saab põhiõiguste kaitse laiendada neile ainult sedavõrd, kui võrd **juriidiliste isikute tegevuse kitsendamise kitsendab ühtlasi juriidilise isiku taga seisvate füüsiliste isikute vabadust**. Seejuures ei ole vaja neid füüsilisi isikuid identifitseerida. Piisab, kui selgub, et juriidiline isik on loodud ja tegutseb erahuvisid ja mitte avalikke huvisid silmas pidades. Juriidilised isikud ei saa selle kitsenduse tõttu toetuda näiteks õigusele elule, nad ei sõlmi abielusid ning tütarõigustega aktsiaseltsil ei saa olla vanemate põhiõigust kasvatada oma lapsi. **Seevastu tulenevad elukutse, ettevõtluse ja omandiga seotud põhiõigustest juriidiliste isikute subjektiivsed õigused**.“

Mõelgem väga hoolikalt nende sõnade peale, mu proud ja härrad, kuni need veel keelustatud pole. Kas maksuameti seisukohad „võlaportfelligi“ ja „kohustuste“ osas selle teksti valguses ikka üheselt pädevad ning kuidas haakuvad need

meie põhiseaduse printsiipnormide ja preambuliga? Olgem väga ettevaatlikud kiiret hinnangut andma, sest tavadele (et nii ju tehakse igal pool) viitamine siin ei aita – me oleme mõtlejad, mitte reageerivad olendid.

Lõpetuseks

Paljudele kirjutistele heidetakse ette nende vähest praktilisust. Püüan selle etteheitega arvestada ning soovitan kõigile neile, kelle suhtes „sel aastal --- hakkame esitama pankrotiaavaldusi“ küsida pankroti nõuete kaitsmise ja nõuete tunnustamise koosolekul, et millele tugineb maksuamet riigi esindajana, kui nõuab tasumata jäänud makse ja intresse nende maksamisega viibimise eest (intressid ei tulene isegi kaudselt põhiseadusest): põhiseadusest madalamal seisvale seadusele viitamine ei tohiks kellegi jaoks olla piisav alus; nõutav on viide nõude põhialusele – aluslepingule ehk põhiseadusele. Vaadake, mis nad kostavad...

Lõpetuseks vastan pealkirjas toodud küsimusele: jah, muidugi maksab makse maksta, sest see on meie riik, kuid ainult siis, kui maksud on kooskõlas terve mõistusega ja loomuõiguse põhimõtteid kõrgelt hindava põhiseadusega ning terve riik on kooskõlas samaga.

Raigo Sõlg
Jurist, filosoofiamagister, radikaal

raigo@adepte.ee

P.S. See kirjatükk ei ole visatud lihtsalt „õhku“ – kui lugejatel on küsimusi või mõtteid, palun esitage need autorile ja arutame edasi. Teema on autori jaoks piisavalt intrigeeriv ning autor loodab, et sellest kasvab välja midagi sisuliselt radikaalsemat kui siintoodu.

Pensioni kogumisest ja teistestki valikutest

Minul on see õnnetu sünniaasta, millest alates on „panustamine“ pensioni II sambasse kohustuslik. Muide, panustamine on siinkohal täpselt õige sõna, sest ega see börsi ja fondi värk palju õnnemängust erine. Olles niiõelda pensionikohustuslane, olen ka mitmete pankade mitmetelt telleritelt saanud nii mesimagusaid meelitusi, et ikka oma fondi nende panka viiksin, kui ka ähvardusi, et mitte ühtegi fondi valides teen halvima valiku ja siis, oh hoidku, valib riik minu eest. Mõtlesin teema enda jaoks juba hulk aega tagasi põhjalikult läbi ja leian, et tänastesse pensionifondidesse „panustamine“ pole mulle kui tulevasele pensionäriks kasulik. Seega oma allkirja pole ma ühelegi fondilepingule andnud. Minu südametunnistus pole seda lubanud.

Usun, et inimestel tuleb lõpetada illusioonides elamine ja hea inimese mängimine olukordades, kus tegelikult tuleks lipsustatud ja võltsnaeratusega näo taha peituv maanteeröövel hoopis karmi sõnaga, ja kui vaja ka karmi teoga, paika panna. Täpselt samamoodi soovitan käituda valimistelgi, sest printsiip on sama. Ma ei soovita mitte ühelgi kodanikul hääletada ennast õigustava kandidaadi puudumisel vähem halva kandidaadi poolt,

sest hoolimata faktist, et tõesti halbade valikute hulgas enamasti on olemas vähem halb valik, jääb see vähem halb valik siiski halvaks valikuks. See tähendab: kandidaat on ebakompetentne, sobimatu, ei täida valituks saades oma funktsioonipärasest eesmärgi. Seega ei ole ühtegi õigustust talle oma kallist häälet anda. Ja täpselt samal põhjusel ei soovita ma ka tänaste etteantud pensionifondide seast endale mitte ühtegi pensionifondi valida ega oma allkirja ühelegi

lepingule panna. Olgem ausad, sisuline valik ju puudub. Mitte ükski neist ei täida oma eesmärgi: tagada fondi „panustajale“ pensionärina normaalset elukvaliteeti pakkuv pension. Seetõttu pole ka ühtegi põhjust selliseid fonde pakkuvaid, enamasti ka võõrpankadele kuuluvaid, fondivalitsejaid oma niigi väheste rahadega toetada.

Tõsi, kehtiv seadus näeb ette, et kui inimene ise endale II samba fondi ei vali, valib tema eest riik suvalise konservatiivse fondi,

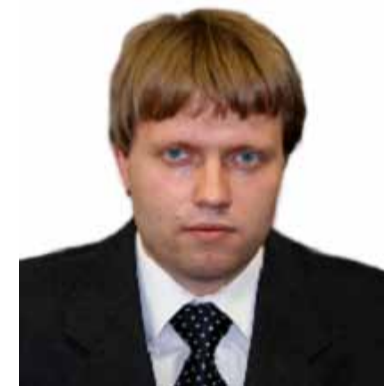
kuhu tuleb hakata maksma. Seejuures hirmutatakse, et konservatiivse fondi tootlus on väike ja „panustaja“ kaotab, ent tänaseks üle 10aastane praktika näitab, et need on ühed vähestest, mille tootlus püsib napilt, kuid stabiilselt, siiski plusspoolle. Rõhutatakse veel, et pensionikoguja ei pääse nagunii maksetest mõnda nendest fondidest.

Kolelda vahepalana tooksin näite ühest eurost. See on ju 15,6466 krooni, eks? Ja need kroonid on ju 156 rubla ja 65 kopikat, ehk kunagine kõva kuupalk. Oleks sel julmal ajal ikka aastapalga fondi

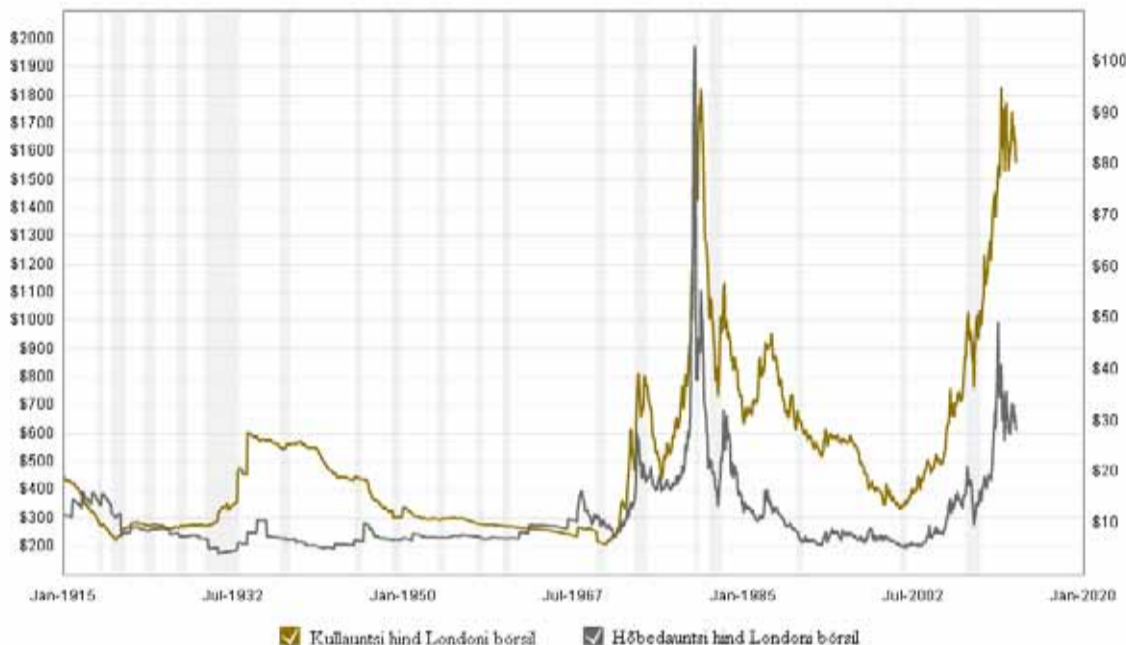
pannud, oleks fondis täna 12 eurot baasraha ja, unistada ju võib, teist sama palju kasvikut. Ja 24 euro eest saab ju korra poes käia küll, eks?

Juhin siiski tähelepanu ühele olulisele asjale. Nimelt iga otsuse juures tuleb arvestada, et inimesel on ka au ja väärikus. Kui sind rõõvitakse, kui sind petetakse ja sulle valetatakse, kui sind tahetakse alandada või koguni hävitada, ja sul pole võimalustki vastuhakuks, siis ometi saad sa säilitada oma au ja väärikuse. Sa saad vähemasti vastu hakata kasvõi läbi selle, et sa ei kirjuta alla või ei hääleta selle poolt, mida sa ei saa pidada täiesti õigeaks oma südametunnistusega.

Ja mis kasu oleks meil ka kõigest sellest näilisest rikkusest, kui seda saades oleme minetanud oma au, oleme ära andnud oma väärikuse ja sellega seoses ütelnud lahti vabaks inimeseks olemisest?

Andro Roos
TÜ rahanduse teadur

Kulla- ja hõbedahinna muutus viimase sajandi jooksul. Ehk oleks Tartu Hoiu-laenuühistu kullahoius tulevase pensioni kogumiseks mõistlik?

Häda sulle, maa, kui su kuningaks on sulane...

...ja su vürstid pidutsevad juba hommikul. Kas inimene on loodud teatud tagamõttega kellegi poolt julmaks ärakasutamiseks nagu meie teeme seda koduloomadega? On ta loodud orjaks, igaveseks võlglasteks ja süüdlaseks? Või on ta loodud ülmas armastuses looduse krooniks, et inimene võiks nautida elu ning ennast teostada ja oma valikute läbi kasvada nii iseene kui teiste silmis, et armastuse läbi maailma paremaks muuta?

Kumb stsenaarium meie elus hakkab määrama, oleneb suure osas poliitikutest. Einar Laigna on kunagi öelnud, et eestlaste traagika seisneb selles, et nad ei oska ära tunda oma juhte. See oskamatus on kujundanud Eestis tegelikkuse, mida väljendab kujukalt tõetera Koguja Raamatust: "Häda sulle, maa, kui su kuningas on sulane".

Kunagi vabanemise rõõmujoovastuses andestas rahvas endistele "punaparunitel", kes kähku värvi muutsid, hakkasid ärastama-erastama ja Läänest Eestile uusi isandaid otsima. Nad nurjasid meile antud ajalooliselt harukordse võimaluse olla inimeste ja rahvana ise, minna oma juurte juurde ning hakata uskuma, mõtlema ja tegutsema nagu eestlane. Tookord oli rahvas selleks valmis, aga nüüd on jälle kolm erinevat arvamust seal, kus kaks eestlast koos.

Kui filminäitleja Krametrovil paluti avaldada oma edu saladus, siis vastanud ta, et tema rolli figuurid on tavaliselt lollpead, kelles inimesed iseennast ära tunnevad. Paistab, et eestlased valivad endale nn esindajad-liidrid sellesama põhimõttega, et nendes iseennast ära tunda. Kuna hääletajad pole pädevad,

siis tuleks kutsuda kokku Tarkade Koda, nagu iidsetel aegadel. Tarkade Koda selekteeriks välja riigitiuri juurest kaks sobimatut inimitüüpi: alaväärsuskompleksiga orjameelsed ja võimuahned psühhoopaadid. Nii saaksid õiguse rahvast juhtida testide alusel selleks juhiloa saanud ausad ja väärikad kodanikud, kellel on rahva enamiku toetus. Seda peaks nõudma ka meie riigi põhiseadus. Isegi autojuhtidelt nõutakse juhieksami edukat sooritamist ning pädeva komisjoni poolehoidu ning alles siis väljastatakse juhiluba, mis annab õiguse minna liiklusesse ja juhtida autot. Arusaamatu, et sellist sertifikaati ei nõuta riigijuhtidelt, kellel piisab riigitiuri juurde asumiseks ainult keskmisest suuremast võimuihast ning manipuleerimisoskusest. Kui kaks korda järjest on vabatahtlikult iseseisvus käest ära antud, siis tuleks midagi ette võtta, et neetud orja- ja psühhoopaadigeen võimule ei pääseks ja valitsusel oleks südant ja selgroogu.

Nõuka-ajal olla olnud reegel, mis keelanud tapamajas töötades tegeleda loomade veristamisega üle kahe aasta järjest, sest see rikkuvat inimese vaimset tasakaalu. Miks ei võiks kehtida sama reegel ka võimukoridorides töötajate kohta – paistab ju, et võim laastab inimapsüühikat veelgi rängemini kui lihunikutöö, mis oma olemuselt on samuti võimu kuritarvitamine. Koit Pikaro ütles selle kohta kunagi Nõmme Raadios umbes nii: "Ega liiga noor või nõrga psüühikaga inimene ei tohikski riigikokku saada, poole aastaga on ta jäänud rikutud."

Need inimesed, kes ekslikult

Hr. Lennart Meri
Eesti Vabariigi President
13. märtsil 1997. a.

Avalik kiri
Austatud härra President
Võttes eelduseks Laurence J. Peteri väite, et igal ametikohal on kalduvus minna töötaja kätte, kes on oma kohustuste täitmiseks ebakompetentne ja töö teevad ära töötajad, kes ei ole veel oma ebakompetentsuse tasandit saavutanud, silmas pidades viimasel ajal toimunud segadusi juhtimisaparaadi erinevatel tasanditel Eesti Vabariigis ning soovimata vaikides mööda minna U.S.A. Arkansase osariigi kubernerri korraldatud õpetajate kutseoskuse testimisest, mille tulemus üllatas kogu edumeelset maailma, võtsime endale julguse pöörduda Teie poole.

arvavad, et nad on vabad, vajavad teadvuse ümbersündi. Pangandus on meie planeedi tulusaim ja destruktivseim tegevus. Kui poleks seda riikideülelset seadustavat pangandusseadustust, võiks öelda, et kogu globaalne intressimajandus on lausa kriminaalne. Põhjustab ta ju võlakooormuse pidevat kasvu ning seega riikide ja rahvaste järjest kiiremat vaesumist. Kuna euro kaudu orjastati eestlased, siis oleks vaja vabastada ennast parasitlusele rajatud süsteemist nii palju kui võimalik just ühistulise tegevuse ja Eesti Vekslu kasutamise kaudu. See annab võimaluse tegutseda Eesti kui terviku hüvanguks.

Eero Nõmm

Kuna järjekordsed valimised Eesti Vabariigis pole enam mägede taga, leiame otstarbekohase olevat, et üles seatavatele kandidaatidele korraldataks enne kandideerimata asumist IQ test ning võimaldataks koolitus, mille järel kandidaadid sooritaksid riiklikule eksamikomisjonile eksamid Eesti Vabariigi seadusandlike aktide tundmisest, riigikeelsest eneseväljendusoskusest, filosoofiast, võõrkeelest ning muudest tulevase riigitöö jaoks vajalikest distsipliinidest. Koolituse ja eksamitega seotud kulutused kannaks loomulikult kandidaadi esitaja, kes seejärel võiks kuluka valimiskampaania asemel avalik-

LUGEJA KAASTÖÖ

kustada oma kandidaadi IQ, CV ning riikliku eksamikomisjoni kinnitusega hinnetelehe.

Mõistagi on tegu vaid väga üldise mõttekäiguga Eesti Vabariigi kindlustamiseks, kuid oleme veendunud, et eestlane olemisega peavad kaasnema eelkõige kohustused.

Lugupidamisega

Nõmme Ettevõtjate Ühing
Tallinn Nõmme Jaama 2
Margus Lepa
juhatuse esimees

Koostöö Metsa Hoiu-laenuühistuga

Tartu Hoiu-laenuühistu on alustanud koostööd Metsa Hoiu-laenuühistuga, mille sisuks on metsa tagatisel laenude väljastamine. Antud koostöös on ühendatud Metsa Hoiu-laenuühistu metsandusala kompetents Tartu Hoiu-laenuühistu rahaliste võimalustega. Laenude väljastamisel oleme peamiselt keskendunud väikemetsaomanikele, kellel puudub täna võimalus mõistlikel tingimustel laenu saada. Seda põhjusel, et pangad ei arvesta üldjuhul alla 200 hektarilist metsa tagatisena. Metsalaenu saab võtta kuni 10 aastaks ning intressimäär algavad 9% laenujäägilt aastas. Esimene metsalaen on koostöö tulemusena väljastatud ning praeguse tagasiside pinnalt võib juba öelda, et ühistute väljastatava metsalaenu vastu on huvi suur. Tartu Hoiu-laenuühistu ja Metsa Hoiu-laenuühistu koostöö on hea näide

sellest, kuidas ühistutevahelisest koostööst võidab liige ja mõlemad ühistud, kuna paraneb teenuste valik. Metsalaenu kohta leiab täiendavat infot veebiaadressilt www.ühistupank.ee.

Toimetus

Sven Köster,
Metsa Hoiu-laenuühistu juhataja

Lisandusi ettevõtete maksustamise osas

Nomenklatuur ja tema hääletorud räägivad ikka sellest, et raha ei jätku ning lahenduseks on maksutõus ning uute maksude kehtestamine. Ja lihtsameelsed kiidavad kooris, et tulebki püksirihma pingutada, ent paluks armsatel valitsejähärradel seda mitte üleöö teha, et ikka harjuda jõuaks.

Mina ettevõtjana väidan, et makse ei tohi mitte mingil juhul tõsta. Mida rohkem tahab riik maksu, seda kõrgemaks pean ma tõstma oma toote hinna, et üritada rahvalt riigi nõutav raha kuidagi kätte saada. Ma ei tea, kas meie

„eliit“ loodab, et rahval on varjatud hoiuseid, mis tuleb iga hinna eest kätte saada, aga ma tean, et tõusvate teenuste- ja tootehindade tõttu kaob maksujõuline tellija ning ettevõtjate pankrotilaine on garanteeritud. Tublid töötajad jäävad massiliselt töötuks või alanevad nende palgad. Seetõttu, makse tuleb alandada.

Kui raha napib riigieelarves, siis napib seda ka ettevõtjatel ja tarbijatel. Ja jääbki nappima niikaua kui raha on kaup, mida tuleb pankadelt osta. Intressiorjus on rafineerituim orjastamise viis, sest intresside tasumiseks ei ole ükski

pank kunagiraaringlusesse lasknud. Raha tuleb tänase ideoloogilise majandusmudeli alusel ringlusesse ainult läbi laenude. Ka eurotoetused, mida saame, on tegelikult kellegi laen, mis maksustatakse intressiga, mis tuleb rahvastel kinni maksta. Kas olete kunagi mõelnud selle peale, et teie ostetud vorstijupi või piimapaki hinnas on kirjas nii tootja kui turustaja pangalaenu intress, mille maksmine on „usaldatud“ teile?

On selge, et riiklikul tasandil pole täna ühtegi inimest ega ametkonda, kellel oleks nii palju

riigimehelikku tarkust ja julgust, et midagi radikaalselt, juurteni, muutma hakata. Aga muuta on vaja! Ja alustada tuleb riigi saneerimisest. Kas või haldusreformist, mis hoiaks kokku märkimisväärse hulga eelarve raha, aga õige regionaalpoliitika korral tagaks ka vabastatud inimestele parema elu ettevõtlike toetamise läbi, mis summutaks ka tänased inimeste hirmud.

Selleks peab olema plaan ja julgus, mitte kabinetivaikuses lödisev seltskond, kes väriseb nii poliitiliste konkurentide kriitika kui oma „töökoha“ pärast. Ma usun, et rahvas toetab muutusi, tuleb ainult

mõista, et on eesmärk ja et on olemas plaan, kuidas see eesmärk saavutada, et siis juba seada kõrgemaid ja kaugemaid sihte. Kui president Lennart Meri omal ajal ütles, et Eestile on kombeks üks president korraga, siis mõistsin seda nii: üks eesmärk, üks Eesti, üks rahvas, üks juht!

Lahendused on kirjas „Hundiraamatuis“. Otsige ja lugege: <http://www.nommeraadio.ee/rahvaraadio.php>

Harry Raudvere
ettevõtja, Eesti Korterühistute
Hoiu-laenuühistu nõukogu liige

Kuidas edendada elu Eestimaa valdades ja linnades?

On tavaks saanud, et kõikides oma hädades me süüdistame valitsust ja ELi direktiive. Samas tundub, et meil on olemas ka sisemisi võimalusi, mida me pole suutnud, tahtnud või mida meil ei ole riigi poolt lubatud kasutada. Kohati tundub, et meie kohalikud omavalitsused on sageli truualamlikud riigi- või

parteifunktsionäärid, kes ei julge või ei riski seaduse rikkumise hirmus iseseisvalt kohalikku elu edendavate otsuseid vastu võtta.

Kui nüüd küsida, millist informatsiooni me Eestimaal olevatest majandusressurssidest omame, siis jäävad paljud ametnikud kidakeelseteks. Tuleb välja, et ega meil head ülevaadet

oma majandusressurssidest ei olegi. Seniseid otsuseid jälgides tundub, et meie teadmised ühistegevusest on ikkagi veel väga pinnapealsed.

Aga miks peavad meie kohalikud omavalitsused lõmitama väliskapitalistide või siis omamaiste suurkapitalistide ärikate ees ning looma „roheline tee“ kohalikku rahvast kahjustavale äritegevusele?

Kui teeksime kohalikule rahvale eelistusi, jääksid paljud kindlasti ka koju ega kipuks välismaale.

Kohalikud omavalitsused on käest andnud suure osa oma võimust ja otsustusvõimest. See tuleb riigilt tagasi võita. Majandusliku ühistegevuse vormiks on ühistud, kuid üks vaba rahvas peaks oma territooriumil oma

huvide kaitsmiseks koonduma ka poliitiliselt. Seepärast on valimisliidud ehk paremadki, sest nad ajavad rohkem „oma asja“ ja ei sõltu nii palju mõne partei poliitikast, mis võib olla kohaliku rahva seisukohalt isegi kahjulik.

Jaan Leetsar
Viljandimaal asuva Valma
külavanem, Eesti Maaülikooli
dotsent

Kohtumine Eesti Pangas

Märtsi alguses kohtusid mitmed hoiu-laenuühistute juhid Eesti Panga presidendi Ardo Hanssoniga. Kohtumisel osalesid ka Eesti Panga asepresident Madis Müller ja mitmed keskpanga osakonnajuhatajad. Koosolekul viibinud Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse liikme Erki Pisukese sõnul tutvustati hoiu-laenuühistute tegevuse tähtsust ja iseloomustati viimaste aastate kiireid arenguid. Samuti peatuti tulevikuplaanidel, mille kohaselt hoiu-laenuühistud hakkavad liikmetele pakkuma arveldusteenuseid. Eesti Panga esindajad rääkisid toimuvatest

muutustest maksesüsteemides – nimelt kaob alates 2013. aastast kohalik pankadevaheline maksekeskkond ESTA ning Eesti lülitatakse otse ühtsesse üle-Euroopalisse maksekeskkonda SEPA.

Eesti Panga presidendile polnud hoiu-laenuühistud võõrad, kui võrd ta on ka ise Maailmapanga Hoiu-laenuühistu liige. Samuti on Hanssonile hoiu-laenuühistud linnapildis silma jäänud. Nimelt jääb tema koduteele muuhulgas Tartu Hoiu-laenuühistu Nõmme kontor.

Toimetus

Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse liige Erki Pisuke kohtumisel Eesti Panga presidendiga.

Volikogu koosolek

Tartu Hoiu-laenuühistu volikogu koosolek 2013. a majandus- aasta aruande kinnitamiseks toimub 21. juunil 2013 algusega kl 17.00 Ühistu Tartu peakontoris Raekoja plats 20. Volikogu koosolekust on oodatud osa võtma kõik Tartu Hoiu-laenuühistu liikmed. Pärast koosolekut teeb maailma rahanduslikust olukorrast ülevaate Andro Roos. Toimub kohvilaud suve alguse ning saabuva Võidupüha tähistamiseks.

Tähtsamad majandustulemused

Tartu Hoiu-laenuühistu 2012. a auditeerimata kasumiks kujunes 4345 eurot. Aasta lõpus oli bilansimaht 3,8 miljonit eurot (1,4 miljonit eurot 2011. a). Peamisteks varadeks laenud – 1,6 mln; raha ja kuld – 1,9 mln ning muu vara – 0,3 mln eurot. Hoiuseid oli 2012. aasta lõpul Ühistus 3,5 mln, omakapitali 0,2 mln ja muid kohustusi 0,1 mln eurot. Liikmete arv 2012. aasta lõpul oli 651 (2011. aasta lõpul 285). Lehe trükki minemise hetkel (aprilli alguses) on liikmeid 811. Hiljemalt mai alguseks on nii kodulehel (<http://www.yhistupank.ee/ettevottest-1/statistika>) kui Ühistu Tallinna ja Tartu kontorites kättesaadav kinnitatud 2012. majandusaasta aruanne.

Von Glehni Teater Nõmme südamis

Mittetulundusühing Von Glehni Teater on Tartu Hoiu-laenuühistu liige ja asub Ühistuga samas majas – aadressil Pärnu mnt 326. 22.-24. märtsil 2013 toimusid teatriruumides üle 80 aasta jälle teatri, kino ja muusikalised etteasted. Peamisteks eestvedajateks olid Ühistu liikmed Margus Prangel, Jaak Tuksam ja Lelet Hollo. Teatrikinoruumid tehti korda Nõmme kogukonna inimeste ühisel jõul ning nõul. Ühistöö jätkub – kellel kaasatootamise soov, andke märku info@yhistupank.ee.

Info teadlikele liikmetele

Igal esmaspäeval kell 14.00 on Nõmme Raadio eetris Ühistusaade. Üle kahe nädala reedeti on Tallinna

Televiisioonis algusega kl 18.15 nähtav Ühistegevuse pooltund. Näiteks aprillis 2013 on pooltund eetris 12. ja 26. aprillil. Tartu Hoiu-laenuühistu kodulehel (www.yhistupank.ee) on Meedia all lugemiseks, vaatamiseks ja kuulamiseks palju muudki arendavat.

Ühistuleht on Eesti ühistegelaste häälekandja

Toimetuse kontaktid:
Aadress: Raekoja plats 20, Tartu 51004
Telefon: +372 7 407 132
E-mail: info@yhistupank.ee
Koduleht: www.yhistupank.ee

Uudised

